

AKTUALNO

Zima trka na vrata... Bliža se trenutek, ko bo najkrajšemu dnevu sledila najdaljša noč... Tema je zjutraj, ko vstajamo za odhod v službo, temni se, ko se vračamo iz nje... Mrzlo je. Oblečeni smo v debela, topla oblačila, noge nam greje zimska obutev. In kaj je pri vsem tem najlepše? Stopiti domov, kjer te prijetno objame toplota, ki ogreje premražene ude in razneži srce. Zato ne prezrite aktualnega članka, ki smo si ga s soglasjem tamkajšnjega uredništva in avtorja izposodili v "Naših izviri" - glasilu Občine Miklavž na Dravskem polju (št. 33, maja 2008) in se ne izogibajte dimnikarjem, ki pomagajo do sreče v toplem domu.

Če srečaš dimnikarja, se primi za gumb

Dimnikarskih storitev ni potrebno posebej predstavljati, saj so znane že zelo dolgo. Prvič se dimnikarske storitve omenjajo že v devetem stoletju. Določen je bil izvajalec te dejavnosti in že takrat so se te storitve morale plačevati. V Sloveniji se je praksa čiščenja dimnikov uvedla za časa vladanja cesarice Marije Terezije, po letu 1903 pa se je dimnikarstvo organiziralo na nivoju ceha. Vseskozi je glavni namen dimnikarske službe zagotavljanje požarne varnosti, zato je dimnikar postal simbol sreče in kot tak je upodobljen na prenekateri novoletni voščilnici.

Dimnikar, ki nosi lestev, pomeni še večjo srečo, le da ga je danes z njo skoraj nemogoče videti. Dimnikarjevo delo je ometanje peči, štedilnikov in dimnikov, ki so zameteni s sajami. Vraža, da dimnikar prinaša srečo, izvira torej iz njegove povezanosti z ognjem in ognjiščem. Ognjišče je nekdaj predstavljalo središče domačije, v katerem so po ljudskem verovanju živeli družinski ali gospodinjski demoni, ki naj bi prinašali rodovitnost in življenje samo. Za srečo pri hiši je bilo treba vsak dan očistiti ognjišče ali peč pepela in saj. Dimnikar, ki zna najbolje očistiti ognjišče in dimnik, je torej vir družinske sreče, saj lahko obvaruje hišo pred požarom.

Nekoč so se dimnikarja razveselili, saj je veljalo reklo, da se moraš prijeti za gumb in uresničila se ti bo želja. Danes to ni več tako, saj ljudje neradi spustijo v svoje domove dimnikarja, ki jim za malo dela ali sploh nič opravljenega zaračuna precej denarja. Vendar se dimnikarji ne dajo in si zelo želijo sreče za nas, zato nas kar pogosto obiskujejo. Eni prihajajo čistiti dimnike, drugi izvajajo meritve, oboji pa veliko zaračunajo za svoje storitve. Priznati moramo, da je biti v današnjem času dimnikar zelo donosen posel.

Ker se marsikdo huduje nad njihovim obiskom in zliva nad dimnikarji ves svoj gnev, sem pobrskal po zakonodaji, da bi ugotovil, ali je naša jeza upravičena ali ne.

• Kaj o dimnikarski dejavnosti govori zakonodaja?

Od druge polovice leta 2004 je s spremembo Zakona o varstvu okolja izvajanje dimnikarskih storitev postala obvezna državna gospodarska javna služba. Po takratnih razgovorih s predstavniki Ministrstva za okolje in prostor so bile prve koncesije s strani države podeljene že v začetku leta 2005. V naši občini (*enako velja tudi za občino Rače-Fram; op. ured.*) je koncesijo za opravljanje dimnikarskih storitev dobila

Dimnikarska služba Vehovar d. o. o., sicer pa je celotna Slovenija razdeljena na 194 dimnikarskih področij. Nekatera med njimi imajo zaradi svoje velikosti tudi po dva ali več izvajalcev.

Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 41/04) je kot obvezno državno gospodarsko javno službo opredelil tudi javno službo izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom. Na podlagi omenjenega zakona je bila sprejeta Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja te dejavnosti (Ur. l. RS, št. 129/04, 57/06 in 105/07), ki je določila, da se obstoječa koncesijska razmerja iz lokalnega na državni nivo prenese na osnovi vlog izvajalcev o zainteresiranosti iz javnega poziva Ministrstva za okolje in prostor. Osnova za sklenitev nove koncesijske pogodbe z Republiko Slovenijo je bila veljavna koncesijska ali druga pogodba, sklenjena z lokalno skupnostjo pred 7. novembrom 2004. Koncesijske pogodbe so sklenjene za osem let.

• Kakšna je vloga dimnikarske službe?

Dimnikarska služba ima nalogo, da na kurilnih, dimovodnih in prezračevalnih napravah zagotavlja predpisano varnost na naslednjih področjih: varstva okolja, požarne varnosti, sanitarne, zdravstvene varnosti.

Poleg navedenih so pomembni tudi: racionalna raba goriv, splošna varnost in vodenje evidenc s področja naprav in emisij.

Varstvo okolja postaja odločujoč dejavnik življenja, kar velja tudi za vpliv kurilnih naprav na okolje. Pri uporabi sodobnih kurilnih naprav in ustreznih goriv je možno zagotoviti z rednim vzdrževanjem zelo majhno obremenjevanje okolja s škodljivimi snovmi. To še posebej velja za kurilne naprave na olje in plin. Država je dolžna zagotoviti vsem tako čist zrak, da ne bo puščal negativnih posledic za okolico - živa bitja, predvsem pa ne škodljivo vplival na zdravje ljudi. Vsak državljan ima pravico do čistega okolja, ki predstavlja javno dobrino. Zato moramo vsi, ki živimo v posameznem okolju, upoštevati predpise tega okolja. Nadzor nad upoštevanjem teh pravil v strokovnem smislu pri kurilnih, dimovodnih in prezračevalnih napravah izvaja dimnikarska služba.

Varovanje zraka in voda pri uporabi kurilnih naprav zahtevajo tudi evropske države, saj onesnaževanje zraka nima samo lokalnih posledic.

Varstvo pred požarom je bila ena izmed osnovnih nalog te službe v preteklosti, pri sodobnih kurilnih napravah na olje in plin pa postaja vse bolj sekundarnega pomena. Če gre za starejše, neprimerne ali slabo vzdrževane kurilne naprave in naprave na trdna goriva, je požarna varnost med osnovnimi zahtevami. Vloga dimnikarske službe je, da s pregledovanjem in nadzorovanjem ter čiščenjem zagotavlja požarno varnost tudi v ekstremnih primerih. Gre predvsem za preglede v smislu pravilne izgradnje dimnika, ustrezne kakovosti tako z vidika življenjske dobe, ekstremnih obremenitev, možnosti izvajanja dimnikarskih storitev, ustrezno odstranjenih gorljivih materialov itd.

Zdravstvenega varstva - sanitarne varnosti kurilnih, dimovodnih in prezračevalnih naprav večina uporabnikov ne upošteva oz. jih zanemarija. Namen tega področja dimnikarske službe je zagotoviti take in tako zgrajene naprave, da med obratovanjem ne bodo povzročale škodljivega vpliva na ljudi. Preprečiti je potrebno izhajanje dimnih plinov in s tem tudi škodljivih komponent z dimnimi plini v bivalne prostore in okolico.

Pomembno je tudi pregledovanje in čiščenje prezračevalnih naprav, ki prezračujejo bivalne prostore in prostore s kurilnimi napravami na osnovi naravnega obtoka zraka. To je potrebno zaradi nabiranja prahu, maščob, raznih poškodb, gnezdenja različnih živali (mravlje, ose, ptiči, itd.) in raznih posegov v te zračnike z instalacijami, kar je praksa predvsem v večstanovanjskih objektih, in podobno.

• Nekateri zahtevnejše dimnikarske storitve

Pod tem naslovom so pojasnjeni vloga in pomen posameznih dimnikarskih storitev, ki so manj poznane uporabnikom oz. je okoli njih največ nejasnosti. Gre za strokovnega vidika zahtevnejše storitve, posebno še, če upoštevamo, da je potrebno odkrivati in reševati nepravilnosti v obratovanju kurilnih, dimovodnih in prezračevalnih naprav.

Redni letni strokovni pregled je storitev, s katero se ugotovi stanje obstoječih kurilnih, dimovodnih in prezračevalnih naprav z vidika dimnikarske službe. Na vseh malih kurilnih, dimovodnih in prezračevalnih napravah na tekoče ali plinasto gorivo se storitve izvajajo enkrat na kurilno sezono. O pregledu se izda pisno poročilo, v katerem so navedene morebitne pomanjkljivosti in tudi rok za odpravo le-teh. Po preteku tega roka opravi dimnikar dopolnilni pregled in se prepriča, če so pomanjkljivosti odpravljene. Tudi o tem pregledu izda ustrezno poročilo. Namen tega pregleda je zagotavljanje neoporečnih naprav, ki spadajo pod dimnikarsko službo in že imajo uporabno dovoljenje oz. so dobile pozitivno poročilo ob zagonu. Ni treba posebej poudarjati, da je interes posameznega uporabnika, kakor celotne družbe, da so tudi obstoječe naprave v uporabnem stanju. Nepravilnosti naj se odpravijo že v začetku, ko še niso nastale večje poškodbe in je strošek popravila relativno nizek. Poleg tega se uporabnik s poročilom, ki ga prejme, lahko izkaže po potrebi pred inšpekcijskimi službami, zavarovalnicami itd.

V primeru kurilnih naprav na trdno gorivo, ki redno obratujejo, se mehansko čiščenje izvaja 4-krat v kurilni sezoni. Če na predviden termin mehansko čiščenje ni potrebno, kar predlaga uporabnik ali pa ugotovi dimnikar, se le-to ne opravi, obračuna pa se kontrolni pregled.

Meritve emisije dimnih plinov so prva ali občasna dimnikarska storitev. Izvajajo se v skladu z na novo sprejeto veljavno zakonodajo. Prve meritve se izvajajo na novih in rekonstruiranih kurilnih napravah, občasne pa na obstoječih. V primeru prvih meritev gre za preprečevanje vgrajevanja in obratovanja kurilnih naprav s preveliko emisijo dimnih plinov. Pri občasnih meritvah gre za periodično ponavljajoče meritve (za večino naprav enkrat letno), katerih namen je preveriti kakovost obstoječih naprav z vidika varstva okolja. Tudi obstoječe naprave ne smejo presežati mejnih vrednosti kot posledica slabega vzdrževanja ali neprimerne uporabe naprav, uporabe neustreznih goriv ali izrabljenosti naprav. To še posebej velja za naprave, na katerih je mogoče zagotoviti neoporečno zgorevanje oziroma je s strokovnim posluženjem, vzdrževanjem in nadzorovanjem možno znižati emisije dimnih plinov pod dovoljeno mejo.

V primeru, da so izmerjene vrednosti emisij višje od dovoljenih, je predstavnik dimnikarske službe dolžan na to opozoriti uporabnika v pisni obliki, običajno s poročilom o meritvah, določiti rok za odpravo pomanjkljivosti in po preteku tega roka preveriti, ali so pomanjkljivosti odpravljene.

Dimnikarska služba je dolžna voditi evidence o izmerjenih emisijah dimnih plinov za posameznega onesnaževalca. Uporabnik teh evidenc je poleg dimnikarske službe še občina, pristojni inšpektor in država.

• Nadzorovanje opravljanja dimnikarskih storitev

Nadzor nad opravljanjem v skladu z Uredbo o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Ur.l. RS, št. 129/04, 57/06 in 105/07) izvaja inšpekcija, pristojna za varstvo okolja.

Inšpekcijski nadzor, ki se nanaša na zmanjšanje varstva pred požarom, opravlja inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, inšpekcijski nadzor za področje ogrožanja človekovega zdravja pa opravlja inšpekcija, pristojna za zdravje.

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb te uredbe, ki se nanašajo na ceno storitev dimnikarske službe, izvaja inšpekcija, pristojna za trg.

Strokovni nadzor nad izvajalci opravlja Ministrstvo za okolje in prostor.

• Določanje cen dimnikarskih storitev

Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, št. 129/04, 57/06 in 105/07) v prvem odstavku 8. člena določa, da cene storitev za opravljanje dimnikarske službe določi Vlada RS na podlagi obsega del in materialnih stroškov, potrebnih za opravljanje storitev dimnikarske službe in v skladu s časovno tehničnimi normativi opravljanja storitev dimnikarske službe. Cenik se objavi v Uradnem listu RS; sedanji je veljaven od 8. avgusta 2007.

Uporabniki zelo pogosto obravnavajo dimnikarske storitve na osnovi lastne presoje o potrebnosti, kakovosti, obsegu, ceni posameznih dimnikarskih storitev. Osnova take presoje je zgolj delno poznavanje te službe, tako s pravnega kakor tudi tehničnega vidika, in v okviru lastnih interesov, to pa je pogosto v nasprotju s cilji in predpisi na področju obvezne lokalne javne službe. Upoštevati je potrebno, da je za zagotavljanje ustrezne varnosti na navedenih področjih pristojna država, ki je spoštovanje minimalnih zahtev predpisala s pravno in tehnično regulativo.

Upam, da sem vam s pričujočim sestavkom pomagal k lažjemu razumevanju nekaterih nejasnosti v poslovanju in delovanju dimnikarske službe. Njihova naloga je nam izboljševati kvaliteto življenja ob varni uporabi kurilnih naprav in zagotavljanje požarne varnosti, zato ne bodimo egoistični, ko bodo naslednjič potrkali na naša vrata. Pomislimo, da so ti črni možje še vedno tisti, ki očistijo ognjišče ali peč in s tem prinesejo srečo v hišo, saj jo obvarujejo pred "rdečim petelinom".

Jernej SIMIČ